

HİZMET AŞKIYLA DOLU BİR EĞİTİMCİNİN ANI KİTABI: NEREDEN NEREYE? (YARIM KALMIŞ ANILAR)

Cavit BİNBAŞIOĞLU

Kitabın yazarı Fahri Özçelik'tir. Benim 1940'tan itibaren önce Aksu Köy Enstitüsünden sonra da Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü'nden sınıf ve sıra arkadaşımıdır.

Önce onu kısaca tanıyayım: Fahri Özçelik, Antalya ili Gazipaşa ilçesinin Macar köyünde 1926 yılında doğmuştur. İlköğrenimini Gazipaşa İlkokulunda, ortaöğrenimini Aksu Köy Enstitüsünde, yüksek öğrenimini de Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsünde tamamlamıştır.

Okulu bitirdikten sonra Artvin iline gezici başöğretmen olarak atandı. Oradan askerlik hizmetini yapmaya gitti. Askerlik dönüşü Antalya iline atanmış iken, o zamanki ortamda partilerin etkisiyle başka illere atandı. Bu, onun üzerinde büyük etki bıraktı. 1970'lerde siyasete atıldı. 1973 yılında Antalya'dan milletvekili seçildi. 1977 yılına kadar 4 yıl parlamentoda yasama görevi yaptı. Mesleki ve siyasi deneyimi çoktu. Bunları kitaplaştırmasının ileri ki kuşaklar için bir örnek, bir esin kaynağı olacağını düşünüyorduk. Kitap "Nereden Nereye? (Yarım Kalmış Anılar)" adıyla yayımlanmış bulunuyor. (Yayına hazırlayanlar: Resul Kaya, Tayyar Ünal, Baskı: İskitler-Ankara: Poyraz Ofset, 2011, X+309 sayfa)

Kitap, kendi köyünden ve kökeninden başlayarak çocukluk anılarını, çektiği zorlukları, Aksu Köy Enstitüsünde kendisini yetiştiren kimselerin, özellikle okul doktoru Bedia Hüdaverdi'nin örnek davranışları, çok sıcak ve içten anlatımlarla anlatılıyor. Şu cümleler bunun kanıtı:

"Aksu Köy Enstitüsü'nde öğretmenler ve yöneticiler kucakladılar bizi. Anamızı, babamızı sormadılar. Onlar oldu bizim anamız, babamız. Bizi banyolara attılar, köyümüzde atamadığımız kirleri attık üzerimizden. Ayağımıza postal, sırtımıza tulumlar giydirdiler. Gönlümüzün içine, gözümüzün içine içine sıcak baktılar. Sevdik onları, saydık onları, onlar da bizi. Çok çocuklu, çok analı, çok babalı bir aile olduk, yeni bir birey, yeni bir toplum olmayı amaçladık.

Cebimize para vermediler, ama ellerimize kalem, kitap, araç ve gereç verdiler.

Bir ana bina ve birkaç tahta barakadan oluşan okulda kimlerle karşılaşırız. Hepsi de benim gibi, kara yağız, gön karası değil, gün karası. Kucaklaşıyoruz. Parfüm, jöle kokuları değil, burnumuza gelen ter kokusu. Kravatsız, eski kasketli, ütüsüz pantolonlu veya şalvarlı. Bakışlar derinliğine, umut dolu, gelecek dolu... Sanki aynı babadan gelmiş, aynı anadan doğmuş, can cana, kan kana kardeşçesine. Sanki yıllarca birlikte çelik çomak oynamışız, birlikte sofraya oturmuşuz, birlikte ağlamışız, birlikte gülmüşüz, dost bahçesinde.” (s. 23-24)

İşte, Fahri Özçelik, Antalya Aksu Köy Enstitüsünün Antalya, Mersin ve Muğla illerinden gelen öğrencilerini böyle anlatıyor.

İstanbul’da doğan, bir doktor torunu, doktor kızı olan Dr. Bedia Hüdaverdi hakkında bilgi verdikten sonra, onun idealist kimliğinin bize karşı nasıl yansıdığını şöyle anlatır:

“Önce karanlık sokaktaki Aksu Köy Enstitüsü tahta barakalarla donatılmış iken, modern binasız, revirsiz, susuz, ışsızken Aksu Köy Enstitüsünü, şalvarlı, kasketli, içten bakışlı, iyi niyetli, can yürekli köy çocuklarını yadsımadı, öptü alınlarından, tuttu ellerinden. ‘Evladım’ sözcüğünü sanki onlara vermişçesine “Fahri, Cavit, Zehra, Pakize evladım” dedi. Evlatlardı, ana oldu; ders verdi öğretmen; sıcak ellerini pak alınlara koydu sancılar giderdi doktor oldu. Toplumsal yaşama eşsiz katkılarıyla köy çocuklarının unutulmaz önderi oldu.

Anamız, öğretmenimiz, doktorumuz her şeyimiz oldu. Ama ‘Bana “Doktorum.” deyin yeter.’ Dedi. Sadece bizim değil, herkesin biricik doktoru oldu, Dr. Bedia Hüdaverdi’imiz.” (s. 41)

Bu efsane doktorun bizlere örnek olan okuldaki ve çevre halkına olan özverili çalışmalarından örnekler sunduktan sonra şu anekdotu naklediyor:

1910 yılında Dr. Bedia Hüdaverdi’nin kızı Ayşe ile yaptığı bir telefon konuşmasında Ayşe ona şöyle söylemiş:

“Küçük bir anı ben de ekleyebilir miyim?” demiş. O da “Hay hay.” demiş. “Annem ön plana çıkmayan biri, bildiğiniz gibi. Buna karşın dedim ki anneme: ‘Anne bu kadar sevgi, saygı, kusursuz hizmetinize karşı Enstitünün yeşil bahçesine ak gömlekli bir heykeliniz dikilebilirdi.

Annem, hafiften salladı başını ‘Ah be kızım, bizler hiç böyle bir şey düşünmedik.’ Sadece biz hepimiz (Enstitülüler) heykellere kaide olmak istedik.’ dedi. Bu sözcükler, tam da doktorumuzu anlatıyordu.” (s. 46)

Kitapta Aksu Köy Enstitüsü ve Yüksek Köy Enstitüsü yaşamı ile aile ilişkileri ayı içtenlikle ve özlemle anlatılmıştır. Anasının ölümü ile ilgili duygusal anlardan söz edilmiştir. (s. 91-95)

1950’li yıllarda gezici başöğretmen ve ilköğretim denetmeni olarak çalışırken çocuk kitapları yayınlama denemesinde bulunmuş ve Karne Armağanı, Gazi Çam ve Karınca ile Deve adlı çocuk kitapları yayınlamıştır.

1968 yılında Ankara’da Etlik Ortaokulu’nda Fen Bilgisi öğretmeni iken-anne ve baba öz ağabeyi Antalya Milletvekili İhsan Ataöv gibi Parlamento üyesi olmaya karar verir. (s. 96) Bunu gerçekleştirecek hiçbir olanağa sahip değilken “Özçelik’in Ankara Mektupları” adlı matbu mektuplar yazmaya başlar. Bunları, Antalya ili içindeki özellikle CHP’li önseçim delegelerine ve parti önderlerine gönderir. (s. 102) Bu mektuplar kendisinin seçmenlerle az çok tanışmasında işe yarar; kendisi milletvekili aday olarak seçilir. Daha sonra da, bir motosiklet sahibinin yardımı ile 1973 yılında hemen bütün köyleri dolaşır, Antalya’dan milletvekili seçilir ve parlamentoya girer (Kitapta bu mektuplardan örnekler var.) (s. 178-187).

Artık bundan sonra Fahri Özçelik siyasal konular üzerinde durmakta, basına demeçler vermekte, meclis içi çalışmalara katılmakta ve hatta bakanlıkların bütçeleri konuşulurken CHP grubu adına konuşmalar yapmaktadır. Bunlar kitapta yer almıştır. Özellikle 1976 yılı bütçesi üzerinde CHP grubu adına Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi müzakerelerinde yaptığı konuşma Türk, Eğitim Tarihi bakımından kayda değer niteliktedir (s. 219-228). Burada bunun ayrıntısına girmiyorum. Ayrıca kişisel konuşmaları ile gündem dışı konuşmaları da kitapta vardır (s. 229-245). Bu konularda araştırma yapanlar, bunların ayrıntılarını bu kitapta bulacaklardır.

Kitapta “Cavit’e” başlığı altında bir yer ayırmış. Burada, bana bir münasebetle yazmış olduğu bir mektubun suretini koymuş. Burada da aynı içtenlikle temiz ve güzel duygularını dile getirmiş. Teşekkür ederim.

Bu vesile ile kendisiyle ilgili bir anımdan söz etmek isterim.

1944 yılında Aksu Köy Enstitüsünü bitirdikten sonra Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü sınavlarını birlikte kazanmış, Yüksek Köy Enstitüsünde de aynı sınıfta ve aynı masada oturmuştuk. Oturduğumuz masa kapının yanında, sınıfın önlerinde idi.

Birgün psikoloji dersi öğretmenimiz, Yunus Kâzım Köni, bir dersin sonunda “Çocuklar, dedi, biz daha çocuklarımızın her yaştaki boy ve ağırlıklarının ne kadar olduğunu bilmiyoruz; pedagoji kitaplarımıza giren ölçüler hep yabancı ülkelerdeki çocuklar üzerinde yapılan araştırmalardan alınmıştır. Bu konuda biz de bir araştırma yapabiliriz. ‘Kim yapacak?’ ” diye sordu. Ön masalarda oturan ben, hemen parmak kaldırdım. Başka parmak kaldıranlar da oldu. Öğretmen, bana “Sen.” dedi. Ben konuyu üzerime aldım. Arkasından da öğretmen, “Arkadaşınız bunu yalnız başına yapamaz. Arkadaşınıza kim yardım etmek ister?” dedi. Bu sırada Fahri, hemen parmak kaldırdı. Yardımcılık görevini ona verdi. Daha sonra işin büyüklüğü anlaşılınca Hüsnü Çelik, Akif Korkmaz ve Mehmet Ulucan da bana yardım etmek üzere görevlendirildiler.

Ben, zaman zaman bu arkadaşların da bir ikisini yanıma alarak, her ay (kasım ayından mayısa kadar) Hasanoğlan Köyü İlkokulu, Ankara’da Cebeci’deki İltekin İlkokulu ve Yenişehir’deki Mimar Kemal İlkokulu öğrencilerinin boy ve ağırlıklarını ölçtüm ve her kişi için ayrı ayrı olan kâğıtlara kaydettim (Üç okulun ölçülen toplam mevcudu 600 öğrenci idi.). Sonra bunları “mezuniyet denemesi” haline getirerek değerlendirdim. Bu girişimde bana ilk yardım elini uzatan Fahri olmuştur. Diğer arkadaşlarımla birlikte hepsine teşekkür borçluyum. Sonradan bu araştırmam özetlenerek yayımlanmıştır.

Kitapta daha örnek alınacak başka şeyler de var. Uzatmamak için onlardan söz etmiyorum.

Fahri Özçelik, daha sonra ki yıllarda, hiç ilgisini kesmediği kendi köyünün anaokulu kısmı da bulunan ilköğretim okulunun yapımına katkıda bulunmuştur. Bu nedenle, il yetkililerinin kararı ile okula “Macar Köyü Fahri Özçelik İlköğretim Okulu” adı verilmiş ve 24 Ekim 2008 tarihinde öğretime açılmıştır.

Fahri Özçelik, şimdi bunun mutluluğunu ve onurunu taşımaktadır. Kendisi Antalya’da yaşıyor.

Bu mutluluk ve onur, onun bir ömür boyu çektiği sıkıntıların, yaptığı mücadelelerin, ulaştığı başarıların bir meyvesidir. Kitabı, bunun bir belgesidir. Genç kuşaklara örnek olsun! Adı daim olsun! Yarım kalmış anıların tamamlanması dileğiyle.